

STANOVISKO VLÁDY

k návrhu poslance Mariana Jurečky na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 969)

Vláda na své schůzi dne 7. září 2020 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, (sněmovní tisk č. 969), a zaujala k tomuto návrhu zákona **nesouhlasné stanovisko**, a to zejména z následujících důvodů:

1. Vláda připomíná, že předkládaný návrh do značné míry vychází z návrhu zákona zpracovaného Ministerstvem spravedlnosti, který byl v roce 2012 odmítnut Legislativní radou vlády a následně i vládou. Dále vláda připomíná, že v mezidobí byly přijaty zákony č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a na něj navazující zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Tato nová právní úprava umožňuje uložit vyšší správní trest, pokud jsou určité přestupky páčány opakovaně, a zároveň stanoví, že správní orgán musí vždy přihlížet k recidivě a zohlednit ji v rozhodnutí, neboť se jedná o jednu z přitěžujících okolností uvedenou v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.
2. Vláda má pochybnosti ohledně přesvědčení předkladatele, že odstrašující účinek spojený se zavedením trestní odpovědnosti v případě recidivy některých přestupků povede u pachatelů opakovaných přestupků k ustoupení od další delikvence. Takové přesvědčení by bylo potřebné doplnit příslušnými analýzami současného stavu, včetně zahraničních komparací, které by měly doložit tvrzení předkladatele o navyšování přestupkové recidivy v důsledku pocitu beztrestnosti pachatelů a o vlivu zakotvení trestní odpovědnosti na snížení této recidivy.
3. Vláda konstatuje, že předložený návrh zákona neguje aktuální trendy v oblasti trestní politiky, které směřují k dekriminalizaci bagatelních forem trestné činnosti, zavádění nejrůznějších forem alternativních trestů a celkového snižování počtu osob ve výkonu trestu odnětí svobody. Příkladem je nově přijatý zákon č. 333/2020 Sb., kterým došlo

v trestním zákoníku k navýšení jednotlivých hranic škod na majetku poškozených osob právě za účelem toho, aby bylo reflektováno aktuální ekonomické prostředí a aby se tak trestní postih nadále neuplatňoval (případně zmírnil) na některé protiprávní činy majetkového charakteru, které se v důsledku průběžného zvyšování cenové hladiny ve společnosti postupně staly bagatelními. Přijetím předloženého návrhu zákona by naopak došlo k rozšíření kriminalizace méně závažných jednání, v jejímž důsledku bude možné očekávat nárůst počtu osob ve věznicích. Nezanedbatelné jsou i další náklady s tím spojené. Oproti správnímu řízení a projednávání přestupků je administrace trestního řízení nákladnější a procesně i časově náročnější. Lze také předpokládat i nárůst počtu odsouzených mezi mladistvými, což by bylo v rozporu se zásadami sankcionování mladistvých, které by měly směřovat k integraci mladistvého do společnosti, obnovení narušených sociálních vztahů a k prevenci případné další kriminality. Zvýšením počtu odsouzených mladistvých by byla značně ztížena možnost znovuzачlenění mladistvého do jeho sociálního prostředí, a tedy pravděpodobnější cesta v podobě páchání trestné činnosti i v dospělosti.

4. Navrhovaná změna koncepce řešení přestupkové recidivy je podle názoru vlády v rozporu se zásadou subsidiarity trestní represe, tedy že trestní právo je třeba brát jako nejpršisnějši prostředek (ultima ratio) ochrany a mělo by se k němu uchýlovat skutečně až jako k poslednímu možnému prostředku obrany společnosti proti obzvlášť závažným protispolečenským jednáním, který by měl být využíván pouze v případech, ve kterých se ostatní prostředky ukáží jako neúčinné. Existují-li nedostatky v efektivitě správního postihu, měly by být hledány cesty v rovině správního práva, nikoli v přesunu daného problému do sféry trestního práva.